

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimai nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za posiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.
 Za oznanila plačuje se od četristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
 Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenje je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.
 Upravnosti naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani 30. julija.*)

—y.— Volitve v deželnem zboru in slavnostni dnevi proučili so, da smo nadaljevanje svojih začetih Skandinavskih študij za nekoliko časa pretrgali in odložili.

Hočemo zdaj ta gotovo zanimivi predmet nadaljevati in končati. Preidemo na izraz javnega življenja in gibanja, to je na jezik.

Jezik izobraženih uradov in šol je v Norvegiji danski. Toda v tem stoletju se je veliko storilo, da bi se domače norveško nareče povzdignilo do jednak veljave, in da bi dansko gospodrujočo sestro iz javnega življenja izpodrinilo.

Največ ima v tej zadevi zaslug slavni, celemu svetu dobro znani pesnik Björstone Björson, o katerem bomo še pozneje govorili.

Sedanja politična ustava Norvegije ima za podlogo: v državnem zboru v Eidsvoldu 17. maja 1814. leta proglašeni osnovni zakon, po katerem je norveška kraljevina skoraj republika pod monarhičnim predsednikom. Ustava ne pozna nobenega plemstva in nobene stanovske prednosti, polaga pa največjo važnost na kmetski stan. S svojo posestrimo Švedijo ima samo vnanje posle skupne, sicer je pa popolno samostalna in neodvisna, ima ne le svoje finance, temeč tudi svojo norveško vojsko in svoje norveško brodovje. Kralj nema pravice brez Storthingovega dovoljenja norveške vojake zunaj domače zemlje uporabljati ali pa švedske vojake v norveško deželo pošiljati. Kralj nema pravice brez zaslisanja državnega sveta vojsko napovedati ali mir sklepati, zveze z drugimi državami napravljati ali razvozljati.

Proti kraljevi volji se je 1. avgusta 1821. l. plemstvo popolnem odpravilo in 15 še takrat živečih plemenitih rodbin je bilo vsled te postave ob svoje staro plemstvo. Vlada je sestavljena iz 2 državnih ministrov in 9 državnih svetnikov. Jeden državni minister in dva državna svetnika se nahajata zmirom

*) Glej št. 108 in 120. „Slov. Naroda“.

okoli kralja, kadar je na Švedskem, drugi členi vlade imajo pa svoj sedež v Kristianiji.

Vsa postavodajačna oblast je pri Storthingu, ki ima jedini od vseh evropskih zastopstev ta privilegij, da postane tudi brez kraljeve sankcije vsak predlog zakon, ki je bil v Storthingu trikrat sprejet, akoravno že dvakrat po kralji zavržen, kakor na priliko ravno zakon o odpravi plemstva. V Storthing pošiljajo kmetske občine 74, mesta pa 37, tedaj skupaj 111 zastopnikov.

Ti se snidejo vsako III. leto začetkom oktobra v Kristianiji in izberó izmej sebe jedno četrtingo udov kakor deželni odbor, ki se imenuje Lagthing. Druge tri četrtinge členov se imenujejo Odelsthing, ki je po naše prav za prav zbornica poslanec in ki mora vsak predlog najprvo razpravljati.

Sedanji Odelsthing je napravil posebno senacijo po celiem svetu s tem, ker je sklenil letos 25. aprila po večtedenskem posvetovanju vse državne svetnike (= ministre) na zatožno klop posaditi in sicer s 35 glasovi proti 32, in svet bode doživel v kratkem originalni prizor, da je celo ministerstvo kraljevine stavljeno v obtožen stan.

Sedanji konflikt izvira iz tega, da je radikalna Storthingova večina že od 1814 zmirom na to delala, da bi se kraljeva oblast, katere že tako skoraj nič ni, popolno izbrisala.

V vseh ustave se tikajočih vprašanjih je imel zdaj kralj osiguran svoj veto, kateri je vsako spremembo ustawe zaprečil, ako ga je kralj izrekel.

Po norveški ustavi nemajo državni svetniki (ministri) prisostvovati Storthingovim posvetovanjem in debatam. To nedolžno določbo so si izbrali norveški radikalci za svoj naskok na to malo senco kraljeve oblasti, katero še uživa. Sklenili so ustavo v tem smislu spremeniti, da bi se smeli odslej tudi ministri udeleževati Storthingovih razprav. Jednak predlogo je že v prejšnjih časih vlada naredila, pa je bila zmirom po Storthingu odbita. Kraljeva vlada je bila tudi zdaj pripravljena to spremembo ustawe

potrditi, ali samo s tem pogojem, da bi smel kralj tudi Storthing razpustiti po svoji volji in nove volitve razpisati, kadar se mu to shodno vidi.

Glava norveških radikalcev je bil dozdaj imenovan slavni pesnik Björnstone Björnson, ki je osebni sovražnik kralja Oskarja, ob jednem tudi slavnostnega švedskega pesnika. To Björnsonovo sovraštvo je celo tako daleč dospelo, da se je Björnson predznil kralja Oskarja na dvoboju pozvati, katere usluge, ob sebi se umeva, mu kralj ni hotel izkazati. Že pred pol leta se je vsled tega konfliktu Björnson za stalno iz svoje domovine v Pariz preselil, kjer še danes biva. Njegovi prijatelji v Storthingu pa nadaljujejo od njega začeto delo z vso gorečnostjo in eneržijo.

Kakor smo rekli, kraljevega pogoja Storthing ni hotel sprejeti, temveč se je tako v svoj predlog zaril, da ga je 9. junija 1880. l. v tretje sprejet in zahteval vkljub odrečeni kraljevi sankciji zanj zakonsko moč.

Vse te poskušnje, katere so se dozdaj vedno ponavljale, so bile brez uspeha, ker so radikalci zavrgli vsak po kraljevih posredovalcih predloženi kompromis. Zaupni mož kralja Oskarja je bil mestni kapitan Smitt, ki je vse žile napenjal, da bi bil zastopnike Storthingove za kompromis pridobil. Ali Smittovemu predlogu so pa radikalci stavili protizahitev, da se mora poprej celo ministerstvo spremeniti.

Desničarji v Storthingu so pa izjavili, da na podlagi tega zahteva radikalcev ni mogoča nobena poravnava, ker §. 12. osnovne postave sam pravi: kralj si izbira sam svoje ministre, — tedaj ni mogoče po ustavi kralju ministrov usiljevati. Na desnicu je splošno mnenje, da bi bilo najboljše za razjasnjecelega položaja, ko bi se obtožba ministrov vršila in dovršila, ker to bi bilo za kraljevo oblast in za ustavo samo najboljše razvozljanje celega konfliktu. Razprave in izrek državnega sodišča bi kazali narodu, na kateri strani je pravica in kdo je to borbo

LISTEK.

Deželna razstava v realki.

(Dalje.)

Ta mizica je s surah-svilo, čipkami, vrvicami in lahnimi lesenimi cvetlicami izredno okusno aranžirana. Najbolj umeten pa je „bouquet“. Senca in boje na posamičnih cvetkah in perescih neso izvedene z barvami, ampak z tako finimi urezi v les. Nenavadno spretna roka, ki je to fantasie-delo izvela, uničila je naravo lesa popolnem. Lahne cvetke, trave in peresca v vseh raznovrstnih oblikah vidijo se kar zračna tkanina iz svile. Vse vkupe pa kaže veliko okusa in fino roko. Omeniti treba še portfelja z risarijami, škropilne slikarije, slikarije z iglo, starih bort in uzorcev čipk, ki so prave umetljene vrednosti. Vse pa, kar je razstavljenega, kaže veliko spremnost in zmožnost uršulinskega samostana v Ljubljani glede ženskih ročnih del.

Jako častno omeniti treba tudi zavoda Huthovega. Bogata zbirka iz te učilnice podaje nam slike šole, na višini sedanjega časa stojiče. Potrebna gospodinska dela imajo pri nas prednost pred drugimi, manj potrebnimi. Za tega delj moramo posebno pohvati lepo šivanje in vezeno perilo, popolno šolo za pletenje in kvačkanje itd. Praktičnim damam dopadajo posebno lepe brise, namizni prti in z dobrim okusom zvršene pisane vezave. Razstavljene blazine za zofo spadajo med najlepše v vsej razstavi.

Ko smo tako pregledali razstave šol in zavodov, prestopimo še k posamičnim razstavljalкам.

Mej pisanimi vezavami je najlepši predmet: na jasno-modrem dnu z raznobojno svilo vezena namizna preproga, z gladkim robom iz oljkino-zelenega atlasa s primernimi résami; delo g. M. Mühlisen-ove.

Hvale in priznanja vredna so lepa dela, katera so razstavile gospice: Ivana Rant v Premu (obestransko vezeni trak z uzorci); Valentina Drškovič, Marija Lilek, Antonija Kadivec, Fr. Robič, Enrika Brunner v Kranji (najlepša bela vezava, ustavec k jutranjej jopici), Ludovika Ahačič

(odeja v filet guipure), Jesenko, Ahn, Marijana Souvan (namizna preproga s svilo in zlatom v staronemškem slogu in št. 122 jako lična podoba Bleda), Karolina Leban, Giontini, Ana Poljšak v Zupužah, Magdalena Jesenko, Urs. Zupančič, Ema Kuralt, Magdalena Volke, Viljelmina Staudacher, Frauja Benigar, Gabrijela Plaminek, Jakopič v Ljubljani (jako lep jerbašček za cvetlice, podajan na korist sirotišču), Josipine Šarc-eve (učenke gospe Kajzelove) in drugih.

Zastopane so, kakor rečeno, raznovrstne tehnike v izredno mnogih izvodih, le tehniku obrazivanja na usnje (Lederritzarbeit) vidna je samo po dveh (št. 51 in 52), katera je razstavila gospica Antonija Kadivec v Ljubljani. Želeti in koristno bi bilo, ko bi se ta način tudi pri nas udomačil, kajti razstavljene platnice „Ljubljanske Zvone“ v tej tehniki, ki je pri nas še tuja, so dokaza dovolj, da se more prav ugodno in uspešno uporabljati. Opozarjam tezdaj naš nežni spol na to metodo, ki je še kaj popolnem novega. G. Ana Lachainer v Ljubljani je v plastičnem vezjeni s srebrom in zlatom

prouzočil. — Ob jednem bi bil pa tudi izvir vseh agitacij radikalcev za dolgo časa zamašen.

Sicer je pa sedanja zatožba ministrov kaj navadnega v norveški povestnici, ker borba mej krono in ljudskim zastopom traja neprestano od l. 1814, to je od tistega časa, kar se je Norveška s svojo posestrimo združila.

Leta 1836. je bil zatožen državni minister Lövenskjold, in bil na 1000 tolarjev globe obsojen, akoravno ga ta obsodba ni uiti za jedno trenutje z ministerske stolice vrgla, kar je tudi neka originalna posebnost norveških ministerskih zatožeb. V sedanjem slučaju se nadejajo vsi kraljevi priatelji, da bodo ministri oproščeni, ker so vsi od prvega do zadnjega na zatožno klop posajeni, česar dozdaj še Evropa ni doživela, da bi bilo kjerogd kar celo ministerstvo zatoženo zavoljo tega, ker je po mnenju radikalcev svojemu vladarju preveč udano.

Leta 1871. so naši levičarji Hohenwartovemu ministerstvu s tako zatožbo pretili, pa manjkalo jih je za tako podjetje Storthingovega poguma. Oni so le s pestmi v svojih žepih žugali, ker so dobro vedeli, da bi bil vsak tak predlog v državnem zboru uničenje levičarjev, katero bi se bilo 10 let prej vršilo in zvršilo. Zato so pa naši levičarji, akoravno so imeli za tako zatožbo najboljšo voljo, v parlamentu prav pametno o tem molčali in le sem ter tja v svojih listih svoje srčne želje razdevali.

Kralj Oskar je trdno sklenil, se Storthingu ne udati in se vsled Storthingove sile ne ločiti od sedanjih ministrov.

Norveško državno sodišče (Rigsred), pred katerim se ima jedajst zatoženih ministrov zagovarjati, je sestavljeno iz 18 členov, katerih polovica je vzeta iz najvišjega sodišča v Kristianiji in druga polovica iz Lagthiuga. Tožnik ali državni pravnik v takem slučaju je pa Odelsting. Razprave so javne v zbornici Lagthinga. Dozdaj je imelo državno sodišče tri seje, pri katerih se je samo zaradi formalnosti razgovarjalo in glasovalo, da se je sodišče popolnem ustanovilo.

Po rešenji formalnosti se je sodišče do 7. avg. odgodilo, ker takrat se hote zopet sestati in zatožba konečno rešiti.

Gotovo je to tako zanimiv prizor za vse evropske narode, ki se zanimajo za ustavno življenje in za zastopnike, ki so v resnici pravi svobodni možje in ne klečplazi in kimovci niti na jedno niti na drugo stran.

Iz mestnega zpora Ljubljanskega.

V Ljubljani 27. julija.

(Dalje.)

V imenu finančnega odseka poroča g. I. Hribar o računskem zaključku mestne posojilne zaklade za leto 1882. Gospod poročevalec natanko in obširno pretresava račun izgube in dobička in glavno bilanco, ter pove o obeh svoje mnenje. Konečno zdi se mu potrebno opozoriti mestni zastop, kako se obrestuje oni kapital posojilne zaklade, ki ni na-

že tako poznata in na glasu, da se ob sebi umeva, ka je vse po njej razstavljen res izborni.

Bilo bi še navajati več zaslужnih imen, a ker smo se v tem oddelku dalje bavili, nego smo bili namenjeni, moramo naprej, oziroma nazaj, kajti ta razstava ima čudno lastnost, da število predmetov in obiskovalcev dan na dan narašča. Pred par dnevi še le poslala je farna cerkev pri sv. Jakobu par svojih draginj. Tako n. pr.: Velik križ z velikim Kristusom iz srebra. Ta križ je par sto let star, kajti datira še iz dobe jezuitov in ostal je samo še prvotni podstavek, križ sam pa je novo delo, ker je prvotni les zaradi trohljivosti moral se odstraniti. Tako zvani plašč Laudonov, ker je baje narejen iz Laudonovega plašča in prepasa. Delo na tem plašču je krasno, ima posebno tehniko, odlikuje se po lepih grbih in figurah. Kdor hoče pozvedeti o tem mašnem plašču kaj več, naj čita dotično razpravo rajnega Jelovšeka v „Mitteilungen des historischen Vereins in Krain“. Cerkev sv. Jakoba v Ljubljani zavzema glede mašnih plaščev prvo mesto (glej št. 93, 95, 96, 104). (Dalje prih.)

ložen v vrednostnih papirjih in raznih denarnih zavodih, ampak investiran v javno koristna podjetja. Tacega kapitala bilo je 31. decembra 1882 leta 193.152 gld. 67 1/2 kr., in sicer investiranega v klavnicu 169.781 gld. 26 1/2 kr., v prostor, na katerem ima stati nova vojašnica, pa 23.371 gld. 41 kr. Od poslednjega kapitala mesto l. 1882 ni dobral nikakeršnih obrestij in jih tudi tako dolgo ne bode, dokler se nameravata vojašnica ne sezida. Klavnica pa je dala 8504 gld. 92 1/2 kr. dohodkov, to je 5.008 % investiranega kapitala.

Ta uspeh smatra finančni odsek jako povoljnim in izreka nado, da se bodo klavnični dohodki, posebno, ako se mestu posreči dobiti užitinski davek v svojo režijo, v prihodnjih letih še pomnožili.

Ako konečno finančni odsek vzame v obzir vse dohodke mestne posojilne zaklade l. 1882, ki so znašali 60.812 gld. 8 1/2 kr., ter jih primerja s kapitalom z dnem 31. decembra 1882 uplačanim, to je 1.382.208 gld. 37 1/2 kr., konstatirati mu je, da se je ta kapital obrestoval s 5.55 %.

Od vsega posojila v znesku 1.500.000 gld. se res ni doseglo viših obrestij, nego 4.13 %, torej ne dovolj, da bi se zadostilo vsem vsled pogodbe z dne 19. decembra 1879 prevzetim dolžnostim; a ker obrestovanje od faktično uplačanega kapitala znaša 5.55 %, tedaj dobrega 1/2 % več nego treba, opravičena je neda finančnega odseka, da bodo že letos, ko je mestnej blagajnici kot blagajnici posojilne zaklade ves kapital uplačan bil, dohodki posojilne zaklade presegali potrebščine in da bode v kratkem močno popolnem pokriti nedostatke prvih treh let, ter tako mestno posojilno zaklado dopolniti do prvotnega njenega zneska. Konečno nasvetuje poročevalec g. Hribar:

1. Računska pravilnost predloženih računov, in sicer glavne bilance in računa izgube in dobička se prizna ter knjigovodstvu loterijske posojilne zaklade podeli absolutiorum salvo errore calculi vel omisionis.

2. Investicijski račun naj se zruši in sicer tako, da se odpisne znesek 114.781 gld. 73 kr. kot izguba obresti k teži računa izgube in dobička; ostali znesek 11.094 gld. 17 kr. pa premesti na inventarni račun in pod tem imenom vodi dalje tako, da se koncem vsakega leta do njegove popolne amortizacije od salda odpisne k teži računa izgube in dobička znesek 236 gld. 4 kr., zadnje leto pa 236 gld. 33 kr.

3. Saldo iz računa Resljeve ceste v znesku 30.122 gld. 55 kr. ima se prenesti k teži na dispozicijski račun in po tem prenesku ostali saldo s 13.395 gld. 11 kr. prenese se na račun izgube in dobička.

4. Dispozicijski račun, ki se z izvedenjem goranjih položek popolnem zruši, se v prihodnje več ne vodi, ampak vsi zneski, ki bi se vsled instrukcije z dne 20. februarja 1880 imeli uknjiževati k dobremu na tu račun, uplačujejo se naravnost mestnej blagajnici, katera jih uknjižuje mej izredne dohodke.

5. Vrednostni papirji naj se v vsakoletno čisto in vsakomesečno kosmato bilanco stavijo po kursnej vrednosti.

6. Ko bi se kedaj del vrednostnih papirjev prodal z dobičkom, ima se ta dobiček računuti kot specijalna rezerva za spremembo kursov, tako dolgo, dokler bo mestna posojilna zaklada imela kaj vrednostnih papirjev v svoji lastnini in še le tedaj, ko se znebi vseh vrednostnih papirjev, ima se vzeti mej tekoče dohodek njene.

Vsi predlogi vsprejmo se jednoglasno.

Mestni odbornik g. Ledenik poroča v imenu policijskega odseka o Frana Lamovca prošnji, da bi smel postaviti prodajalnico tik Škrbinceve tržnice v Šolskem drevoredu in nasvetuje, ker se ta prostor potrebuje za druge tržne potrebe, da se prošnja ne usliši, čemur zbor pritrdi.

Mestni odbornik g. Hribar poroča v imenu odseka za oplešavo mesta in stavbenega odseka o prošnji gospe Katarine Gestrinove, da bi smela na konci Kapiteljskih ulic namesto dosedanje stare drvarnice napraviti novo in nasvetuje: Gospej Ka-

tarini Gestrinovej dovoli se napraviti novo drvarnico po načrtu, ki ga je priložila svoji prošnji z dne 11. aprila s tem pogojem, da odstopi za stezo iz Kapiteljskih ulic proti Poljanskemu nasipu v dolgosti 30 metrov toliko sveta, da se steza za jeden meter razširi in da podpiše revers, s katerim se obvezuje v slučaji, ko bi iz javnih obzirov bilo to neobhodno potrebno, odstopiti ves svet do hiše št. 19, ki zapira Kapiteljske ulice, mestu za razširjavo ulic brezplačno in dà dovoljenje, da se ta pravica uknjiži.

Ta predlog sprejme se jednoglasno.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. julija.

Minister vnanjih stvari, grof Kalnoky, dobil je o priliki bivanja v Gasteinu od nemškega cesarja črn orlov red. To je jedna največjih odlikovanj, ki jih more poletiti nemški cesar in je živ dokaz neprestanih dobrih odnošajev med Berlinom in Dunajem. Ob jednem pa kaže, kako nepogojno zaupanje stavlja v Berolini v može, kojim je poverjeno vodstvo vnanje naše politike.

V zadevi praznovanja dvestoletnice izva obleganja Dunajskega mesta vršil se je v četrtek shod meščanov, v katerem se je sklenila resolucija do mestnega zobra, obžaluječ dotedni njega sklep o ljudski veselici ter zahtevajoč novega obravnavanja. V petek izročila je v to voljena deputacija župana dr. Uhlu to resolucijo. V tej avdijenci dejal je župan, da je sam osobno tudi za ljudsko veselico, in da bode dotedni predlog, ako ga bode stavljal kak mestni odbornik, gotovo tudi vzprijet. — „N. Fr. Presse“ s tem ni prav nič zadovoljna in z znanim nahnem poudarja, da se mej odborniki živahnno razgovarja, kako to, da je župan deputacijo sam vzprijet in skoro četrt ure z njim govoril. — V prvi dan avgusta sklical se bo po zbranem komiteju veliki shod meščanov za prireditve ljudske veselice.

Gleda zidanja železnic po Bosni in Dalmaciji vrše se obravnavatev državnim finančnim in vojnim ministerstvom, kakor tudi mej obojestranskih ministerstev za finance in komunikacije. V poštev se jemljo slednje proge: 1. Iz Sarajeva čez Mostar, od tu poleg desnega brega Narente do Kavele, kjer se ima reka prestopiti, ter od tu dalje do Dobrovnika. Troški za to železnicu se računajo s 45.600 gold. za vsaki kilometr. — 2. Železница iz Sarajeva v Mitrovico v dolžini 145 kilometrov in s troški 7.300.000 gld., od kajih imata Avstrija 4.350.000 gld., Ogerska pa 2.950.000 gold. To železnicu posebno zagovarja in pospešuje vojno ministerstvo z ozirom na naše stališče v Novem Bazaru. 3. Konečno se ima podaljšati železница od Kuina do Novega. — Pri teh obravnavah dela ogersko finančno ministerstvo največ ovir. Ker pa so te železnice potrebne iz vojaškega in političnega stališča, in je to potrebo tudi vžajemni finančni minister pl. Kallay o svojem zadnjem potovanju konstatoval, se bodo najbrž že prihodnjim delegacijam predložili dotedni načrti in predlogi.

O odnošajih v Krivošiji piše se iz Kotora: „Skoro pet četrtih leta je preteklo, kar se je počlačil ustanek, in v razmerah Krivošijanskih se do danes še ni nič izpremenilo. Vsa ta zemlja je prazna prebivalcev; Avstrija poseda Krivošijo, to je res, in gospoduje nad tem svetom, a razven nekaj žensk nema Krivošija nobenih stanovnikov. Večina beguncov iz Hercegovine vrnila se je v svojo domovino ter mirno živi svojim vsakdanjam opravilom; le kajih 200 hercegovskih beguncev biva sedaj še v Črni Gori. Krivošijancev pa živi preko 2000 v Črni Gori, in ti ne mislijo na povratek.“

Vhanje države.

Iz Belgrada poroča se ogerskim listom, da se je bil 26. t. m. v Gornjem Milanovci unel spor mej meščani in „čuvaji javne varnosti“, pri katerem so slednji rabilo svoja orožja ter ranili mnogo ljudij. Podrobnosti o tem še manjkajo. Drugo poročilo zopet pravi, da je vojni minister v dan 7. septembra sklical bramborce vseh treh razredov, da bodo vsled nove vojne organizacije oddali orožja. — Oba poročila sta zelo pomembiva. Prvo kaže, da z aferami v Grlijanu, Poreču in Ganzigradu ni še končana vrsta nemirnih gibanj po Srbiji. Druga pa stoji skoraj gotovo v zvezi s prihodnjimi volitvami v skupščino, ki se bodo vrstile meseca septembra ter ne kaže o posebnem zaupanji, ki ga ima kabinet Piročancev v ljudstvo, in narobe.

Angleška vlada vzprijeva je amendement Norwoodov, glaseč se: „Spodnja zbornica želi imeti popolno svobodo v presoji vseh vprašanj o prometu na vodi mej Sredozemskim in Rudečim morjem. Spodnja zbornica se torej brani ukre-

pati o bodočih obravnavah v tej zadevi"; — in s tem činom ohranila se je na krmilu. Opozicija se vladu tako ustavlja in je delo preglavice, kjer le more. Čuje se, da hoče predložiti resolucijo, v katerej zaključuje izključljivo pravico Lessepsevo do zidanja drugega Sueškega kanala. Vlada z ozirom na občno mnenje takemu predlogu ne bi mogla oponirati, k večjemu bi mogla izreči, da taka izjava v sedanjih razmerah ni shodna. Večje težkoče pa bode prizadeleno vladu z nova pogoditi se z Lessepsem; vendar upa, da ga bode soglasno angleško mnenje in pa nevarnost, da bi mejnaročna komisija njegove pravice utegnila zavreči, pripravila do tega, da bode bolj popustljiv. Sicer se pa ta zadeva, dasiravno se v Londonu priznava potreba drugega kanala, ne bode prehitela in stvar se bode najbrž preložila do prihodnjega leta.

Dopisi.

Aussee 27. julija. [Izv. dop.] Minuli teden dospel je v Varšavo (katero sem jaz pred par dnevi ostavil) novo imenovani general-gubernator, slavni general Gurko. — Najnovejše Varšavske novine bavijo se, brez izjeme, z nagovori, s katerimi je pozdravil višje uradnike kakor tudi reprezentante duhovstva rimske in pravoslavne cerkve. Posebni pomen pa se daje besedam, s katerimi je tako rekoč višje poveljstvo armade prevzel: „Prišel sem“, pravi z povzggnim glasom, „da stopim na čelo armadi, katera bodi si v kakoršnem koli političnem slučaji, pod mojim poveljstvom ne bi nikdar dala, to dobro vem, le za ped zemlje strgati si iz rok, zemlje, katero so naši pradedje s krvjo pridobili.“ Komentar prihranila je stroga cenzura zase; umevno pa je, da taka govorica ne zveni milo na poljska ušesa.

Nekako bojazen, nezupnuost polastuje se Poljakov in bolj živo ko kedaj spominjajo se umrlega Albedinskega. S slednjim bili so popolnem zadovoljni in pri več priložnostih čut sem ga javno hvaliti. Nekako radoveden seguel sem po časopisu, ko je meseca maja blagi mož podlegel mučnej bolezni misleč, da je ni pripravnje priložnosti čitati krepki nekrolog. Iščem in iščem — ali zaman — naposled le zapazim komaj tri vrste obsezočo notico, katera je naznanjala smrt gubernatorja in — menda obžalovanje vse Poljske! No, sem si mislil tako nekako bi nam na Slovenskem ranjki (saj umreti je moral, ker se ne oglasi več ne izza peči, ne izza mize) Spectabilis naznani post festum ženitev svojega prijatelja.

Osupnjen sem pital: kaj neste bili z umrlim — mislim Albedinskim — popolnem zadovoljni?

Da, da, bil je odgovor, bil je previden in blag človek in znal je naš položaj — težko bomo ga pogrešali, naj mu sledi kdor si bodi — ali bil je — Moskal. Potem pa že žalostno, sem si mislil in — močal. — Res je, da ga ni v Evropi naroda, česar stanje bi bilo težavnejše, da ne rečem obupnejše, — kakor ruskih Poljakov; ali zato ravno naj bi se zavedli, da tudi opozicija ne sme biti brez pojma in smisla. A da se povrnem k generalu Gurku. Belgijski generalni konzul g. Epstein pozdravlja ga z daljšim francoskim ogovorom. Gurko se prijazno zahvali in pita konzula, koliko časa že biva v Varšavi? Petindvajset let, pravi Epstein. — In se mej tem časom neste naučili po ruski? Ne. Močno obžalujem, ali se nadjam, da gospod se tem marljivejše zdaj poprime učenja. Stari konzul pa je menda dejal: Solum certum, nihil esse certi, et consule nihil miserius. — T. Bruno.

Iz Rudolfovega 27. julija. [Izv. dop.] (Kultura je samo pri Nemcih domá). V obče je navadno, da se koncem šolskega leta poslovijo abiturienti, zapustivši gimnazijo, pri gospodih profesorjih. Tako so tudi Novomeški abiturienti prišli k svojemu ravnatelju gospodu Fischer-ju se posloviti in zahvaliti za trudpolni pouk. Gospod ravnatelj posluša molče, na stolu nepremakljivo sede — zahvalo; — ne pogleda niti jednega abiturjenta in pravi: „No kenn's geh'n!“ Abiturienti svesti si, da neso prišli „miloščine“ prosit, odšli so molče žlostnega srca, da ne bodo gledali nikdar več ljubljeni obraz — priljudnega gospoda ravnatelja. — Je to tudi kakor — „Antediluvium“ — ka-li?

Pri tukajšnji c. kr. okrožni sodniji je bil znani c. kr. okrajni sodnik dr. Erschen (recte Ežen) ob-

sojen na 60 gld. ali 12 dnij zapora zaradi ražljenja časti. Dobro je, da je ta gospod nemčur — kajti Slovensca bi gospodje „von Oben“ gotovo dejali v „luftballon“ in ga poslali v deveto deželo službovat. „Jedenkrat pride vse prav“ je prislovica starega Kranjca. — Q.

Iz Krškega 28. julija. [Izv. dop.] Danes zjutraj ob $\frac{1}{2}$ 4. uri uničil je ogenj tukajšnjemu posetniku g. Vekoslavu Janežu njegovo gospodarsko poslopje, napolnjeno s poljskimi pridelki, in bila bi gotovo tudi vsa sosednja poslopja zapadla temu uničevalnemu elementu v žrtev, če ne bi sv. Florijan o pravem času izdatno prišel na pomoč in zabranil večjo nesrečo, ter dobro podpiral tukajšnjo požarno brambo.

Pri tej priliki, in tudi za prihodnje bi pa vender rad vedel, če so li pri tacih slučajih c. kr. žandarji le za to navzočni, da si nesrečo iz najprijetnejšega stališča lepo ogledajo, ali pa, da radovedno ljudstvo na pomoč priganjajo in potreben red vzdržavajo? Kajti pri požaru videli smo tukajšnjega c. kr. žandarmerijskega poveljnika, iz Litije dobro znanega stražmojstra Wagnerja, v popolno priprostej obleki sem ter tje se sprehajati in napad tukajšnje požarne brambe na uničujoči element si prijetno ogledovati; a ljudstvo prigovarjati oziroma siliti na pomoč ali vsaj pri tacih slučajih neobhodno potreben red vzdržavati, je temu gospodu pač deveta briga; in tako postopanje smo za čas njegovega bivanja v Krškem že v drugič imeli priliko opazovati.

Še nekaj bi rad pokaral, a nečem dregniti v sršenovo gnezdo, upajmo pa, da bodo dotični gospodje — če so po požaru svoje delovanje mirno in temeljito premišljivali — prišli sami na napake in pričakujmo, da bo prihodnjič, če bi nas zopet jenaka nesreča doletela (kar Bog zabrani), vse drugače.

Če že ravno kak greh zamolčim, vendar pojavile ne smem, in ta pa gre očitno in nepristransko v prvej vrsti tukajšnjemu c. kr. sodniškemu pristavu g. D. Šuflaju. To je mož, ki se ne ustrasi nobene nevarnosti; katerega je povsod videti: zdaj spodbuja ljudstvo k delu, zdaj pomaga osobno tu ali tam, pri vsakej nezgodi je on prvi na mestu in zadnji ga zapusti, „živio“ tedaj g. Šuflaj! — Končno še omenim, da je bil g. Janež zavarovan pri banki „Slaviji“.

Domače stvari.

— (Presvitli cesar) podaril je cerkvenemu upravnemu v Šebreljah na Tolminskem 300 gld. za popravo velikega altarja in strehe na zvoniku.

— (Imenovanja.) Deželnim glavarjem na Goriškem imenovan je grof Fr. Coronini, njegovim namestnikom dr. Josip Tonkli. Deželinim glavarjem v Istri dr. Fran Vidulić, njegovim namestnikom dr. Andr. Amoroso.

— (Iz Metlike) se nam piše 29. julija: Žumberška komisija hodi od petka po Žumberških mejah in se vrne, kakor slišimo, do te srede v Metliko na finale.

— (Kdo ima prav?) Poročali smo v slavnostnih dneh, da se je 20 letna deklica Helena Mehle na Grosupljem obesila, ker ni smela v Ljubljano gledat cesarja. Najnovejši naš dnevnik oporekal je našemu poročilu v notici mej domaćimi stvarmi in v posebnem dopisu, ter zatrjeval, da se je v tem slučaju zgodil zločin in vedel je celo, da je bila deklica poprej ubita, potem še le obešena, da ima rane na glavi itd. Pretekli petek je komisija, obstoječa iz gg. deželne sodnije svetovalca Pesjaka in zdravnikov dra. Kapler-ja in dra. Gregorija, izkopala truplo in po preiskavi sta zdravnika izjavila: „Obwohl die Füliniss schon weit vorgeschritten, ist aus dem Befunde doch mit Sicherheit zu schliessen, dass der Tod durch eine solche Gewaltthätigkeit, wobei die Weichtheile oder die Kuochen verletzt worden wären, nicht eingetreten ist.“ Bode li ta sodniški „parere“ zadostoval, ni gotovo, kajti nekje so v svojih trditvah tako vztrajni, da bržkone tega niti na znanje vzeli ne bodo.

— (Stavbe na koléh), „Pfahlbauten“, našle so se prav v Ljubljani, namreč tik botaničnega vrta, na njivi, ki je last gosp. Fr. X. Souvan-a starejšega.

— (Gomilorajnega Blaža Kubarja) bivšega nadučitelja pri D. M. v Polji, kinča čeden kamenit križ na čveterogelni podlagi. Ker se gg. učitelji Ljubljanske okolice neso mogli udeležiti počeba svojega ljubeznivega in prezgodaj umrlega tovariša, zatorej mu bodo prihodnji četrtek t. j. 2. avgusta t. l. zjutraj ob 8. uri pri D. M. v Polji napravili „Requiem“. Upati je, da se te slavnosti ne udeleže le učitelji iz Ljubljane in okolice, temveč tudi drugi njegovi znanci in priatelji, katerih je pokojni Blaž obilo imel.

— (Izredni občni zbor) občnega kranjskega veteranskega društva v salonu v Bierhalle včeraj ob 2. uri popoludne bil je obiskan od nad 200 udov. Prijavilo se je zadostno število (54 mož) za transportno kolono rudečega križa, odobril račun stroškov za 600letnico, načelniku g. Mihaliču pa se je za njegovo v prid društva res požrtovalno dolgoletno delovanje dovolila remuneracija. Vrh tega se je izvolil jednoglasno mej živoklici častnim načelnikom društva. Živoklici na Nj. Veličanstvo cesarja sklenilo se je zborovanje.

— (Ogenj.) Zadajo soboto zvečer po 9. uri začelo je goreti v že zaprte prodajalnici g. Pavla Ahčina v redutnem poslopiji. Mestni uradnik g. Karrel Lešajnar je ogenj zapazil in takoj so odprli prodajalnico in pričeli gasiti. Ogenj so kmalu udušili, a ker so sprvega gasili v temi in ulivali vodo ne gledajoč kam, pokvarili so mnogo specerijskega blaga. Tudi požarna bramba je hitro prišla in vse preiskala. K ognju prišel je tudi g. župan Grasselli.

— (Gosp. Janez Malenšek) prične s svojo parno mlatilnico zopet pri g. Jakobu Mathianu v Gornji Šiški jutri, v torek, sredo, četrtek.

— (Strela je udarila) v petek 27. t. m. ob 4. uri popoludne v Zapužah pri Št. Višu nad Ljubljano v Kajžo Jakoba Skalerja. Pogorelo je podstrešje. Zavarovan je bil pri „Concordiji“, a zadnje leto ni plačal, akoravno je plačeval že štiri leta in se zavezal na pet let.

— (Toča). Iz Slovenske Bistrice se nam piše: V petek 27. julija ob 2. uri popoludne je toča tolkia pri zgornji Polskavi od Kolberga preko Gabernika in Ritoznoja do Pipanja; vendar škoda ni prehuda, vzela je okoli čtrtine v vinogradib. Letina je tu srednja, žita manj nego smo pričakovali. Jablane so polne, v vinogradih srednje, ker se je črana močno „strigljata“. Dozdaj grozje lepo raste, le topih dñi je treba.

— (Dva paznika) vzameta se v službo pri trtošnej komisiji v Brežicah. Plača 3 gld. na dan. Zahteva se znanje slovenščine, nemščine, in viinstva. Prošnje do 2. avgusta na namestništvo v Gradiči.

— (Razpisane službe.) Kanclista pri c. kr. finančni prokuraturi v Ljubljani v XI. razredu. Prošnje do 10. septembra t. i. — Tretjega učitelja na stirazrednici na Vihaiki. Plača 500 gold.

— Na dvorazrednicah: Pri Dev. Mariji v Polji služba prvega učitelja s 500 gold. in stanovanjem in družega učitelja s 400 gold. na leto. — Na Brezovici in v Šmariji službi družega učitelja s plačo po 400 gold. na leto. — V Šiški služba družega učitelja s 450 gold. na leto. — Na jednorazrednicah v Polhovem Gradiču, Šent Juriju, Šent Kancijanu, Kopanji in pri sv. Jakobu s plačo po 450 gld. in stanovanjem, v zadnje imenovanej šoli s 400 gold. in stanovanjem. Prošnje do 24. avgusta na okrajni Šolski svet Ljubljanski.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Neapolj 30. julija. Število žrtev na Ischii ceni se na dve tisoči. Neapolj poln ranjencev — obopen prizor. Vsled potresa nastal je v gledališči v Casamiccioli mej predstavo ogenj, ker je luster pal na tla.

Kajira 30. julija. V zadnjih 24 urah do včeraj zjutraj jih je tukaj 322, v drugih krajih 284 za kolero umrlo.

Casamicciola 30. julija. Potres trajal je petnajst sekund. Tukaj stoji samo pet hiš po konci. Potruje se, da iznaša število žrtev 2000. Profesor Palmieri meni, da katastrofa

ni nastala vsled potresa, ampak vsled ugreznenja otoškega ozemlja.

Neapolj 29. julija. Sinoči ob 9^{3/4}. uri bil na otoku Ischia močen potres. Nesreč mnogo obžalovati. V mestih Casamicciola, Forno, Lacco, Ameno zrušilo se mnogo hotelov in drugih hiš, zasuvši mnogo ljudij. Na otok poslali se parniki za prevažanje ranjenih, potem ranocelni in vojaki. Do popoludne došlo sem sto ranjencev.

Neapolj, 29. julija. Število mrtvih na Ischii ceni se nad tisoč. Bolnice v Neapolji so prenapolnjene, cerkve priredile se za bolnice. Mej ponesrečenimi sta prefekt iz Cagliare in škof iz Casamicciole.

Zahvala.

Visoko častita gospoda Srečko Lenk, graščak junior na Raki in Viljem Pfeifer, dejelni in državni poslanec, sta tekoče leto blagovolila bogato obdarovati tukajšnjo šolo. Gospod Srečko Lenk je v mesecu aprili daroval 40 gld. revnim šolarjem za pisalne in druge potrebštine, a v slavnostni dan 11. julija je zopet daroval 150 knjižice „Habsburški rod“ in gospod Viljem Pfeifer pa 100 eksemplarov prej omenjene knjižice. Obema gospodoma se v imenu obdarovane šolske mladine prav srčno zahvaljujem.

Bog naj ju ohrani mnogo let!

Šolsko vodstvo dvorazrednice na Raki
dné 26. julija 1883.

Fran Lunder,
nadvitelj.

Listnica upravnosti. Gosp. J. H. v Velikoveu. Plaćano do 10. januvarja 1884; zaostalih števil nemamo več. — Gosp. J. P. v Sarajevu. Plaćano do 31. avgusta t. l.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Močkrina v mm.
28. julija	7. zjutraj	732.44 mm.	+ 13.0°C	sl. sev.	obl.	8.00 mm.
	2. pop.	733.52 mm.	+ 16.4°C	sl. bur.	d. jas.	
	9. zvečer	734.29 mm.	+ 12.8°C	sl. bur.	jas.	dežja.
29. julija	7. zjutraj	735.21 mm.	+ 10.0°C	brevz.	megl.	0.00 mm.
	2. pop.	733.19 mm.	+ 21.8°C	sl. bur.	jas.	
	9. zvečer	733.69 mm.	+ 16.4°C	sl. bur.	jas.	dežja.

V soboto skoro ves dopoludan obilo dežja, popolne vedro in hladno, zvečer jasno. — Včeraj jutro gosta meglja, zelo hladno, potem jasno. Zvečer in po noči čisto jasno.

Srednja temperaturna + 17.7° in + 16.1°, oziroma za 1.9° in 3.5° pod normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dné 28. julija t. l.

		gld.	kr.
Pšenica, hektoliter		7	47
Rež,		4	71
Ječmen		3	90
Oves,		2	92
Ajda,		4	71
Proso,		5	69
Koruzna,		5	40
Leča		8	—
Grah		8	—
Fižol		10	—
Krompir, 100 kilogramov		—	—
Maslo, kilogram		—	96
Mast,		—	88
Špeh frišen		—	72
„povojen,		—	78
Surovo maslo,		—	85
Jajca, jedno		—	2 ^{1/2}
Mleko, liter		—	8
Goveje meso, kilogram		—	60
Teleće		—	52
Svinjsko		—	62
Koštrunovo		—	32
Kokoš		—	40
Golob		—	18
Seno, 100 kilogramov		2	16
Slama,		1	78
Drva trda, 4 kv. metre		6	40
„mehka,		4	20

Najbolje ter najceneje naročajo se

priznano dobre ročne mlatilnice, slamoreznice, vinske

tlačilnice ter vsi drugi kmetijski stroji

za točno plačilo in tudi na obroke

v najstarejšej tukajšnjej ter po vsem Kranjskem najbolj poznatej zalogi

pri A. Debevc-u v Ljubljani,

Marije Teresije cesta št. 10, pritlično.

Dunajska borza

dné 30. julija.

Papirna renta	78	gld.	80	kr.
Srebrna renta	79	60		
Zlata renta	99	40	"	
5% marčna renta	93	50	"	
Akcije narodne banke	837	"	"	
Kreditne akcije	293	50	"	
London	119	90	"	
Napol.	5	50	"	
C. kr. cekini	58	50	"	
Nemške marke	50	"	"	
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	50	
Državne srečke iz l. 1864.	100	"	75	
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99	"	40	
Ogrska zlata renta 6%	119	"	80	
" papirna renta 5%	88	"	65	
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103	"	—	
Dunava reg. srečke 5%	114	"	75	
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	"	—	
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	107	"	90	
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	106	"	—	
Kreditne srečke	100	gld.	25	
Rudolfove srečke	10	"	50	
Akcije anglo-avstr. banke	120	"	40	
Trammway-društ. velj. 170 gld. a. v.	220	"	25	

Učenec,

13 do 14 let star, slovenskega in nemškega jezika zmožen, sprejme se takoj v prodajalnici mešanega blaga

Antona Svetica
v Kamniku.

Lepa hiša,

v Mengšu blizu Kamnika, zidana, z opeko krita, za vsako kupčijo pripravna, obstoječa iz 3 velikih sob, 2 kuhinj, 1 shrambo za jedila, drugo za orodje, kletjo, magacnom in hlevom, vse obokano in s prizidano šupo, podom in kozolcem, lepim domačim vrtom in okoli dveh johovnjiv in travnikov, pruda se za 2500 gld. — Natančneje se pozive pri posreduvalnem zavodu Florijana Rogla-a, v Ljubljani, Gospodske ulice št. 7. (499-3)

Št. 4772. (510-1)

Razglas

zastran izpraznjenih deželnih sirotinskih ustanov.

Začetkom šolskega leta 1883/84 bodo zopet na deželne stroške neki dečki in deklice od dopolnjene 6. do končanega 15. leta v tukajšnjo sirotišnico sprejeti, oziroma tudi kake sirotinske ustanove na roko podeljene.

Prosilci za te ustanove naj dokažejo, da so na Kranjsko pristojni, dalje svojo starost po rojstnem listu, uboštvo, način sirotinskega stanu (ali popolnem sirote ali na pol, po očetu ali po materi), bivališče, telesno in duševno zmožnost za sprejetje v sirotišnico po zdravniškem spričevalu; potem naj dokažejo, ali že kako solo obiskujejo; tudi je navesti, kdo da je siroti postavni ali od sodnije nastavljeni zastopnik (jerob).

Nekolekowane prošnje naj se ulože po dotednih c. kr. okrajin glavarstvih, v Ljubljani po mestnem magistratu,

do 20. avgusta 1883.

Za tiste sirote, za katere se je že v teku tega leta deželni odbor naprosil, da naj se v sirotišnico sprejmejo, in odlok dotednim osebam še ni došel, ni treba sedaj prošenj ponavljati, ker se bode pri prihodnjem podeljenji na taiste po mogočnosti jemal primerni ozir.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dné 27. julija 1883.

Deželni glavar: Thurn.

VIZITNICE
priporoča
„NARODNA TISKARNA“
v Ljubljani.

(508-3)

K dor moje ženi denar ali kaj družega posodi brez moje vednosti, temu nesem plačnik.

Avgust Mehle,
nadkonduktor na južnej železnici.

Rogaška Slatina.
Spodnje Štajersko.
Južno žel. postaja:
Poljčane.

Glasovite **kisline z glavberjevo soljo**, gorko podalpinsko obnobje, slatinu, železne kopeli, zdravilnica z mrzlo vodo. Glavno označenje: **boležni prebavljilnih organov**. Krasni izleti, topliški salon, godba, koncerti, tombola itd. itd. **Prospekti gratis.** Stanovanje in voda naj se naroča pri vodstvu. (110-8)

Priporočilo.

J. B. PURGER,
Groeden, Tirole, Avstrija,

priporoča se prečastiti duhovščini in č. gg. cerkevnim predstojnikom v izdelovanju

cerkvenih in domaćih oltarjev
kakor tudi tabernakljev

vsakterega štila ter ima naročnikom na ogled in izbero veliko število fotografij v velikej obliki.

Izdeluje tudi

križeva pota

v reliefu z okvirom (vsakršnega zloga) in pa velike jaslice

po vsakej meri in načrtu; posebno priporoča č. duhovščini

večje cerkvene jaslice,

katere se postavljajo na altarje in so prevlečene z najfinješim prahom suknih odstržkov. — Proračune objavlja **brezplačno**, vendar pa si izprosi načrte in temeljne obrise **nazaj**, ako se naročba ne more izvesti ali potrditi.

Jamčevanje za **prištvo, zlogu primereno** izvršitev priporoča se najtopleje v prijazno naročevanje z odličnim spoštovanjem udani

J. B. Purger.

Spričevala.

Nj. blagorodju visoko čisljenemu g. **J. B. Purger-ju** v Grödenu na Tirolskem.

S pravim veseljem Vam morem poročati, da je po Vas doposlan Corpus Christi za misijonski križ našel občno zadovoljnost. Kristus je tako lep, da bi delal čast najlepšej cerkvi, in skoro da obžalujemo imeti ga na prostem in ne v cerkvi sami. Način zavoda je tako primeren ter se sme vsak naročnik zasnati, da je kako poškodovanje skoro nemogoče. Firma J. B. Purger v Grödenu na Tirolskem bodi torej sleheremu najtopleje priporočena.